

Flexibele leertrajecten in het secundair onderwijs

SCHOOLJAAR 2025-2026

01-09-2025
Huis van het GO!
Willebroekkaai 36
1000 Brussel

Inhoudsopgave

1.	Vooraf	3
2.	Uitstel studiebekrachtiging tot einde van de graad voor een groep leerlingen	4
3.	Maatregelen voor individuele leerlingen	6
3.1.	Waar leerlingen recht op hebben	6
3.1.1.	Tijdelijk onderwijs aan huis en synchroon internetonderwijs	6
3.2.	Gunstmaatregelen	8
3.2.1.	Afwijking op de toelatingsvoorwaarden voor het 2 ^e leerjaar van een graad	8
3.2.2.	Vrijstellingen om te kunnen inspelen op onderwijsbehoeften van de leerling omwille van cognitief sterk functioneren of tijdelijke leermoeilijkheden of leerachterstanden voor één of meer vakken	10
3.2.3.	Vrijstellingen voor leerlingen die al geslaagd zijn voor bepaalde onderdelen binnen het secundair onderwijs	11
3.2.4.	Vervroegen van de evaluatiebeslissing	13
3.2.5.	Vrijstelling op basis van elders verworven competenties of kwalificaties in het 7 ^e leerjaar kso of tso	14
3.2.6.	Vrijstelling algemene vorming in duale structuuronderdelen	15
3.2.7.	Spreading lesprogramma in een 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt en HBO5-(basis)verpleegkunde	15
3.2.8.	Leerlingen die bepaalde opleidingsonderdelen in het hoger onderwijs volgen	16
3.2.9.	Leerlingen die een bijkomende kwalificatie in het SO willen behalen	17
3.3.	Gunstmaatregelen in geval van ziekte of ongeval	18
3.3.1.	Spreading van het lesprogramma	18
3.3.2.	Aanpassing van het lesprogramma in geval van ziekte of ongeval	20
4.	Maatregelen voor leerlingen met uitzonderlijke artistieke of sportieve talenten	22
4.1.	Topsporters	22
4.2.	Leerlingen met uitzonderlijke artistieke talenten	23
5.	Interactief afstandsonderwijs	25
6.	Contacteer ons	26

1. Vooraf

In dit document geven we een overzicht van de mogelijkheden die de overheid ons biedt om meer onderwijs op maat te bieden en om flexibele leertrajecten voor leerlingen in het secundair onderwijs te organiseren. **Flexibele trajecten zijn ook mogelijk voor duaal leren. Uiteraard moet altijd wel rekening gehouden worden met de specifieke context van een duaal traject.**

In grote lijnen vallen de mogelijkheden onder te brengen in twee categorieën: enerzijds die maatregelen waar leerlingen (mits voldaan aan de gestelde voorwaarden) recht op hebben en anderzijds die maatregelen die door de leerling niet afdwingbaar zijn. Echter is het wel zo dat de regelgever deze maatregelen niet voor niets in het leven heeft geroepen en dat we als GO!, vertrekkende vanuit ons PPGO!, zeker de meerwaarde ervan voor de onderwijsloopbaan van de leerling benadrukken.

De regelgeving rond de voorwaarden voor flexibele trajecten is vaak uitgebreid en verschillend per traject. Daarenboven lijken een aantal flexibele trajecten sterk op elkaar waardoor de concrete toepassing ervan op schoolniveau niet altijd evident is.

In dit document wordt er ingegaan op verschillende mogelijkheden die een school heeft om flexibel in te spelen op leerlingenkenmerken. Daarbij wordt telkens verwezen naar de regelgeving en zijn er ook voorbeelden of verdere duiding opgenomen bv. in de gevolgen voor het schoolreglement.

AANDACHT!

Het schoolreglement dient expliciet te vermelden welke flexibele trajecten in de school mogelijk zijn. De ouders en de leerlingen dienen nl. op voorhand op de hoogte te zijn van de mogelijkheden en de voorwaarden die daaraan gekoppeld zijn.

2. Uitstel studiebekrachtiging tot einde van de graad voor een groep leerlingen

Scholen kunnen ervoor kiezen om in de 1ste graad B-stroom en in de 2^e of 3^e graad de delibererende klassenraad pas op het einde van een graad te houden, in plaats van na ieder schooljaar. Bijvoorbeeld: als een school dit toepast in de eerste graad B-stroom, geldt dit dus voor alle leerlingen in de 1^e graad B-stroom.

Regelgevend kader:

[BvR van 19 juli 2002](#) betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs

→ [Omzendbrief SO 64](#) van 25 juni 1999 structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs

“10.1.2. Zoals in rubriek 9.1. vermeld, kan een schoolbestuur ervoor kiezen om in de eerste graad B-stroom en, in uitzonderlijke gevallen, in de tweede of derde graad geen toelatingsvoorwaarden per leerjaar maar per graad te hanteren. Uit deze beslissing vloeit voort dat ook de evaluatie per graad gebeurt.

In voorkomend geval:

1° wordt de uitreiking van een oriënteringsattest in het eerste leerjaar van de graad in kwestie vervangen door de uitreiking van een attest van lesbijwoning als regelmatige leerling, dat van rechtswege toelating verleent tot het tweede leerjaar van die graad doch enkel (!) voor zover in dat leerjaar ook toelatingsvoorwaarden per graad gelden;

2° beslist de delibererende klassenraad van het eerste leerjaar van de graad in kwestie toch om een oriënteringsattest toe te kennen aan elke leerling die het leerjaar heeft beëindigd en die vóór het einde van de graad overstapt naar een structuuronderdeel van dezelfde of een andere school met toelatingsvoorwaarden per leerjaar.

Indien deze beslissing pas wordt genomen in de loop van het schooljaar waarin de leerling al in het tweede leerjaar van de graad in kwestie zit, omdat hij dan pas voornoemde overstap zet, én die beslissing wordt door de betrokken personen betwist, dan blijft de procedure beschreven in rubriek 11 van deze omzendbrief van toepassing; rekening houdend met het principe van de redelijkheid bepaalt het schoolbestuur evenwel zelf de termijnen die inherent zijn aan die procedure;

3° wordt op het einde van het tweede leerjaar B van de eerste graad aan elke leerling een getuigschrift van basisonderwijs uitgereikt indien de leerling dat tweede leerjaar van de eerste graad met vrucht heeft beëindigd.”

Concrete aandachtspunten

- het schooljaar voorafgaand aan de toepassing van deze mogelijkheid, dient het **schoolreglement** expliciet te vermelden op welke graad/graden en welke structuuronderdelen deze maatregel toepassing heeft in het daaropvolgend schooljaar. *Deze maatregel kan in een school bv. toegepast worden op de 1^e graad B-stroom en op de 2^e graad dubbele finaliteit (tso) en arbeidsmarktfinaliteit (bso) maar bv. niet op de 2^e en 3^e graad doorstroomfinaliteit (aso) en de 3^e graad dubbele finaliteit (tso) en arbeidsmarktfinaliteit (bso).*

Het model schoolreglement van het GO! bevat hiertoe reeds de nodige passages die in functie van de concrete schoolcontext geconcretiseerd kunnen worden.

Aangezien de schoolreglementen, overeenkomstig het BDGO!, door de raad van bestuur bekrachtigd worden, is hiermee voldaan aan de voorwaarde dat het schoolbestuur voorafgaandelijk dient te bepalen of de school van deze mogelijkheid kan gebruik maken.

- Op het einde van het 1e leerjaar van de graad, krijgen alle leerlingen dan enkel een **attest van lesbijwoning als regelmatige leerling**. Voor wat betreft de registratie in het proces-verbaal bij de verleende studiebewijzen, dient er een categorie te worden toegevoegd, nl. “leerlingen waarvoor geen formele beslissing door de delibererende klassenraad wordt genomen”.
- Deze regeling geldt dus voor alle leerlingen van het structuuronderdeel/de structuuronderdelen waarop dit systeem wordt toegepast, met andere woorden alle leerlingen binnen de vermelde structuuronderdelen. Er kan dus niet, per uitzondering, toch aan één of meerdere leerlingen toch een oriënteringsattest worden toegekend. Noch op vraag van de ouders/meerderjarige leerling noch op initiatief van de klassenraad.
- Concreet betekent dit dus ook dat een leerling, op basis van het attest van lesbijwoning als regelmatige leerling (ARL) niet kan overzitten in hetzelfde structuuronderdeel.
- Enkel voor **leerlingen die overstappen** naar een structuuronderdeel waar deze maatregel niet van toepassing is (binnen dezelfde school of naar een andere school), moet de delibererende klassenraad alsnog een oriënteringsattest uitreiken.

3. Maatregelen voor individuele leerlingen

3.1. Waar leerlingen recht op hebben

3.1.1. Tijdelijk onderwijs aan huis en synchroon internetonderwijs

Tijdelijk onderwijs aan huis is voorzien voor leerlingen die een relatief lange periode of herhaaldelijk gedurende het schooljaar op school afwezig zijn wegens ziekte, ongeval, of moederschapsverlof, mits voldaan is aan de voorwaarden die de regelgeving hiervoor stelt.

Regelgevend kader:

[BVR van 13 juli 2007 – hoofdstuk 2](#)

➔ [Omzendbrief SO/2005/05](#) betreffende onderwijs aan huis voor zieke jongeren

“Tijdelijk onderwijs aan huis voor jongeren die een relatief lange periode of herhaaldelijk gedurende het schooljaar op school afwezig zijn wegens ziekte, ongeval, of moederschapsverlof, wordt georganiseerd door de school waar de jongere als regelmatig leerling is ingeschreven. Het mag niet worden verward met huisonderwijs, nl. onderwijs dat ouders zelf, buiten schoolverband, organiseren en bekostigen om aan de leerplicht te voldoen.

Tijdelijk onderwijs aan huis vereist steeds het voldoen aan bepaalde voorwaarden. Indien de leerling binnen een bepaalde afstand van de school verblijft, is deze vorm van onderwijs een leerlingenrecht; wordt desbetreffende afstand overschreden, dan beslist de school uiteindelijk zelf of tijdelijk onderwijs aan huis wordt aangeboden. Uitsluitend indien de leerling is opgenomen in een preventorium of ziekenhuis of residentiële setting waar onderwijs van type 5 wordt ingericht of in een K-dienst, die ook onderwijsbegeleiding voorziet, wordt de school "tijdelijk ontslagen van de verplichting" om onderwijs aan huis te organiseren, meer hierover in punt 2.4.

De school is ertoe verplicht om op twee wijzen informatie over het recht op en de mogelijkheden/modaliteiten van het tijdelijk onderwijs aan huis te geven:

1) door middel van het schoolreglement;

2) bij elk individueel geval van langdurige afwezigheid door ziekte, ongeval of moederschapsverlof indien de leerling een potentieel rechthebbende is. De school doet m.a.w. een aanbod, maar het komt aan de betrokken personen en de behandelende arts toe om daarop al dan niet in te gaan.”

Informatie betreffende voorwaarden, organisatie en financiering: zie omzendbrief SO/2005/05, punt 2).

Naast het recht op tijdelijk onderwijs aan huis voor leerlingen die wegens ziekte of ongeval niet naar school kunnen, werd vanaf september 2015 ook voorzien in het recht (onder de voorwaarden die de Vlaamse regering bepaalt) op synchroon internetonderwijs – eventueel in combinatie mét onderwijs aan huis. Kinderen staan dan via internet, in ‘real time’ in verbinding met de klas. Bednet¹ is een organisatie die synchroon internetonderwijs voor zieke kinderen aanbiedt.

¹ Meer informatie over Bednet: <http://www.bednet.be/>

Ook **zwangere meisjes** hebben recht op tijdelijk onderwijs aan huis en synchroon internetonderwijs, naast het feit dat zij recht hebben op moederschapsverlof, naar rata van maximaal één week voor de vermoedelijke bevallingsdatum en maximaal negen weken na de effectieve bevalling. De schoolvakanties schorten dit verlof niet op. De uitoefening van dit recht doet geen afbreuk aan de hoedanigheid van regelmatige leerling.

Opgelet om in aanmerking te komen voor tijdelijk onderwijs aan huis moet de jongere een regelmatige leerling zijn in het secundair onderwijs. Worden evenwel uitgesloten:

- in het voltijds secundair onderwijs: alle zevende leerjaren behalve het derde leerjaar van de derde graad, ingericht als een 7de leerjaar gericht op het hoger onderwijs en leidt tot een diploma, onderwijskwalificatie niveau 4, dat toegang verleent tot een bacheloropleiding
- (basis) verpleegkunde HBO
- de integratiefase in het buitengewoon secundair onderwijs

3.2. Gunstmaatregelen

3.2.1. Afwijking op de toelatingsvoorwaarden voor het 2^e leerjaar van een graad

Deze mogelijkheid wordt geboden

- Voor **overgang naar 2^e leerjaar A en B** (punt 9.2.3.1. en punt 9.2.4.1. in omzendbrief SO 64)
- Voor **overgang naar het 2^e leerjaar van de 2^e graad doorstroomfinaliteit (aso, kso of tso) en dubbele finaliteit (kso of tso) en arbeidsmarktfinaliteit (bso)** (punt 9.2.7.1. en punt 9.2.8.1. in omzendbrief SO 64)
- Voor **overgang naar 2^e leerjaar van de 3^e graad dubbele finaliteit (tso, kso) en arbeidsmarktfinaliteit (bso)** (punt 9.2. 12.1., punt 9.2.13.1, punt 9.2.14.1 en punt 9.2.15.1 van omzendbrief SO 64)

Regelgevend kader:

[BvR van 19 juli 2002](#) betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs

→ [Omzendbrief SO 64](#) van 25 juni 1999 structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs

9.2.3.1. 6° de leerling die in het eerste leerjaar A tekorten heeft voor bepaalde programmaonderdelen en op voorwaarde dat de toelatingsklassenraad een gunstige beslissing neemt na overleg met de delibererende klassenraad van het eerste leerjaar A waaruit de leerling komt.

Het schoolbestuur beslist of de school gebruik maakt van dit systeem dat ertoe strekt a) rekening te houden in individuele gevallen met specifieke onderwijskundige of organisatorische argumenten en b) meer individuele leertrajecten aan te bieden.

In voorkomend geval gelden volgende uitzonderlijke modaliteiten:

a) bestaat de toelatingsklassenraad, voor wat het onderwijzend personeel betreft, uit alle leden van het structuuronderdeel waarvoor de leerling opteert;

b) moeten de tekorten voor bepaalde programmaonderdelen in het eerste leerjaar A worden weggewerkt vóór het einde van het tweede leerjaar A waarvoor de leerling toelating heeft verkregen (bv. via remediëring, bijkomende opdrachten, ...);

c) wordt in het eerste leerjaar A de uitreiking van een oriënteringsattest vervangen door de uitreiking van een attest van lesbijwoning als regelmatige leerling in afwachting van het wegwerken van de tekorten;

d) beslist de delibererende klassenraad van het eerste leerjaar A toch om een oriënteringsattest toe te kennen indien de leerling, zonder dat zijn tekorten zijn weggewerkt, overstapt naar een structuuronderdeel van dezelfde of een andere school waar niet gebruikgemaakt wordt van dit systeem. Indien deze beslissing pas wordt genomen in de loop van het schooljaar waarin de leerling al in het tweede leerjaar A zit omdat hij dan pas voornoemde overstap zet, én die beslissing wordt door de betrokken personen betwist, dan blijft de procedure beschreven in rubriek 11 van deze omzendbrief van toepassing; rekening houdend met het principe van de redelijkheid bepaalt het schoolbestuur evenwel zelf de termijnen die inherent zijn aan die procedure;

e) beslist de delibererende klassenraad van het tweede leerjaar A alsnog om een oriënteringsattest A van het eerste leerjaar A toe te kennen aan elke leerling die de tekorten van het eerste leerjaar A heeft weggewerkt doch niet geslaagd is in het tweede leerjaar A. (Zie ook bepalingen: 9.2.4.1. 6°, 9.2.7.1. 3°, 9.2.8.1. 2°, 9.2.11.1. 3°, 9.2.12.1. 4°, 9.2.13.1 4°, en 10.2.5.2. van SO 64.)

Aandachtspunten:

- Om deze flexibele maatregel te kunnen toepassen, dient het **schoolreglement**, voorafgaand aan het jaar van toepassing, expliciet te vermelden dat *in individuele gevallen en omwille van specifieke onderwijskundige of organisatorische argumenten een klassenraad een leerling die in het onderliggend leerjaar tekorten heeft voor bepaalde programmaonderdelen toch kan toelaten tot het 2e leerjaar van een graad, op voorwaarde dat de toelatingsklassenraad een gunstige beslissing neemt na overleg met de delibererende klassenraad van het structuuronderdeel waaruit de leerling komt.*

Het model schoolreglement van het GO! bevat hiervoor de nodige passage(s) die in functie van de concrete schoolcontext geconcretiseerd kan worden.

Aangezien de schoolreglementen, overeenkomstig het BDGO!, door de raad van bestuur bekrachtigd worden, is hiermee voldaan aan de voorwaarde dat het schoolbestuur voorafgaandelijk dient te bepalen of de school van deze mogelijkheid kan gebruik maken.

- Het is de toelatingsklassenraad van het 2^e leerjaar van de graad die beslist na overleg met de delibererende klassenraad van het 1^e leerjaar van de graad. De wijze en tijdstip waarop dit overleg dient te gebeuren, is niet vastgelegd of gespecificeerd.
- Het attest van het 1^e leerjaar van de graad wordt in dit geval vervangen door een attest van lesbijwoning als regelmatige leerling.
- De beslissing van de delibererende klassenraad en de toelatingsklassenraad liggen idealiter in dezelfde lijn. Aangezien de delibererende klassenraad een attest van lesbijwoning als regelmatige leerling uitreikt en dus geen eindbeslissing neemt, moet het wel al duidelijk zijn dat de toelatingsklassenraad dan ook een gunstige beslissing zal nemen.
- Voor wat betreft de registratie in het proces-verbaal, dient er een categorie te worden toegevoegd, nl. “leerlingen waarvoor geen formele beslissing door de delibererende klassenraad wordt genomen”. Uiteraard dient deze categorie enkel te worden voorzien, indien er effectief één of meerdere van dergelijke attesten van lesbijwoning als regelmatige leerling worden uitgereikt.
- Indien de leerling in kwestie in het de loop van het 2e leerjaar van de graad alsnog overstappen naar een structuuronderdeel (binnen dezelfde school of naar een andere school) waar deze maatregel (zie titel) niet van toepassing is, moet er alsnog een attest worden uitgereikt van het 1^e leerjaar van de graad.
- Op het einde van het 2^e leerjaar van de graad, vindt er dan wel een attestering plaats. De mogelijkheid bestaat dat de delibererende klassenraad op dat moment een A-attest uitreikt voor het 1^e leerjaar (omwille van de tekorten die bestonden maar zijn weggewerkt) maar geen A-attest uitreikt voor het 2e leerjaar van de graad.

- 3.2.2. Vrijstellingen om te kunnen inspelen op onderwijsbehoeften van de leerling omwille van cognitief sterk functioneren of tijdelijke leermoeilijkheden of leerachterstanden voor één of meer vakken

Het betreft de mogelijkheid om leerlingen

- **omwille van cognitief sterk functioneren**
- of**
- **tijdelijke leermoeilijkheden of leerachterstanden** (bv. omwille van verandering van studierichting, instroom vanuit het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers, overkomst vanuit een ander landsgedeelte of het buitenland ...),

gedurende een deel of het geheel van het schooljaar vrij te stellen van het volgen van bepaalde programmaonderdelen van om het even welk structuuronderdeel.

Regelgevend kader:

[Codex secundair onderwijs](#)

→ **Omzendbrief SO/2024/02 van 20 augustus 2024 Flexibilisering in het secundair onderwijs**

“2.1. Vrijstellingen omwille van cognitief sterk functioneren, leermoeilijkheden of leerachterstanden

Een leerling kan gedurende een deel of het volledige schooljaar vrijgesteld worden van het volgen van bepaalde programmaonderdelen van om het even welk structuuronderdeel of opleiding (ook in Syntra) als de leerling:

**cognitief sterk functioneert;*

**tijdelijke leermoeilijkheden of leerachterstanden heeft voor één of meer vakken (bv. omwille van verandering van studierichting, instroom vanuit het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers, instroom vanuit een ander landsgedeelte of het buitenland, ...).*

De vrijstelling kan enkel worden toegekend onder de volgende voorwaarden:

**een gunstige beslissing van de klassenraad, of het begeleidingsteam (Syntra). De toelatingsklassenraad bestaat, voor wat het onderwijzend personeel betreft, uit alle leden van het structuuronderdeel waarvoor de leerling kiest;*

**het akkoord van de betrokken personen;*

**de vrijstelling van programmaonderdelen kan enkel betrekking hebben op vakonderdelen, activiteiten of doelen, maar niet op volledige vakken.*

Hierop bestaan twee uitzonderingen. Een individuele vrijstelling voor één of meer volledige vakken is wél toegelaten:

- als de vrijgekomen uren worden besteed aan Nederlands. Deze mogelijkheid laat toe om een leerling die instroomt uit het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in om het even welk structuuronderdeel of andere leerlingen die met taalvaardigheidsproblemen Nederlands kampen meer uren Nederlands te laten

volgen, om op die manier verder in te zetten op de taalverwerving Nederlands. Deze vrijstelling kan worden toegekend zolang de klassenraad dit nodig acht;

- voor een leerling die cognitief sterk functionerend is, indien de klassenraad beslist dat de doelen van het vak/de vakken zijn bereikt.

**de vrijgekomen uren worden besteed aan een vervangend en evenwaardig individueel lesprogramma dat de finaliteit van het structuuronderdeel niet aantast. De betrokken klassenraad stelt dit lesprogramma samen. Aangezien het totaal aantal wekelijkse uren niet verminderd wordt, blijft de studiebelasting voor de leerling dezelfde als voor de andere leerlingen.*

**de individuele vrijstellingen en vervangingen worden schriftelijk en gemotiveerd vastgelegd in het leerlingendossier."*

Aandachtspunten:

- deze mogelijkheid kan enkel toepast worden indien het opgenomen is in het schoolreglement, voorafgaand aan het jaar van toepassing. Het model schoolreglement bevat hiertoe de nodige passage(s).
- voor deze doelgroepen zijn vrijstellingen niet mogelijk voor het geheel van een vak

Twee uitzonderingen:

1. een vrijstelling voor een of meer volledige vakken is wél toegelaten indien de vrijgekomen uren worden besteed aan Nederlands. Deze mogelijkheid laat onder meer toe om een leerling, na een onthaalklas te hebben gevolgd, in om het even welk structuuronderdeel en voor zolang door de klassenraad nodig geacht met het oog op taalbeheersing, meer uren Nederlands volgt. Uiteraard moet deze maatregel ook tegemoet komen aan de behoeften van andere doelgroepen die met taalproblemen Nederlands kampen;
2. een individuele vrijstelling voor een of meer volledige vakken is wél toegelaten voor een leerling die cognitief sterk functionerend is indien de klassenraad beslist dat de doelen van het vak/de vakken zijn bereikt.

3.2.3. Vrijstellingen voor leerlingen die al geslaagd zijn voor bepaalde onderdelen binnen het secundair onderwijs

Voor deze maatregel komen onder meer leerlingen die **overzitten in dezelfde of een andere studierichting** of leerlingen die **veranderen van studierichting** in aanmerking.

Het gaat concreet om het geven van vrijstellingen voor programmaonderdelen waar de leerling reeds eerder voor geslaagd is maar de totale studietijd dient wel opnieuw aangevuld te worden met andere programmaonderdelen waar de leerling remediëring voor nodig heeft maar het kan ook gaan om uitdieping of nieuwe onderdelen.

Bijvoorbeeld: een leerling krijgt een B-attest in 5 tso Bedrijfswetenschappen doorstroomfinaliteit en wil overstappen naar 6 bso Onthaal, organisatie en sales arbeidsmarktfinaliteit. Deze overstap impliceert een toelatingsklassenraad. In haar advies heeft de klassenraad van 5 tso Bedrijfswetenschappen doorstroomfinaliteit zelf deze overstap geadviseerd met bijkomend een gunstig advies om bepaalde programmaonderdelen van PAV vrij stellen en de vrijgekomen studietijd in te zetten om de leerling dan

wel bij te werken in het specifiek gedeelte van de richting Onthaal, organisatie en sales. De toelatingsklassenraad, bij haar beslissing of deze leerling toegelaten wordt tot 6 bso Onthaal, organisatie en sales neemt vervolgens kennis van het advies van de delibererende klassenraad van 5 tso Bedrijfswetenschappen en kan vervolgens autonoom oordelen over het al dan niet toekennen van vrijstellingen aan deze leerling.

Bijvoorbeeld: een leerling uit 5 aso Economie-Moderne Talen doorstroomfinaliteit heeft een C-attest en beslist over te zitten in dezelfde studierichting. Ook hier kan de klassenraad beslissen om bepaalde programmaonderdelen vrij te stellen op advies van de delibererende klassenraad en de vrijgekomen studietijd dan bv. te spenderen aan het volgen van programmaonderdelen uit 6 aso Economie-Moderne Talen.

Regelgevend kader:

[Decreet 9 juli 2010 OD XX](#)

→ **Omzendbrief SO/2024/02 van 20 augustus 2024 Flexibilisering in het secundair onderwijs**

“2.3. Vrijstellingen voor onderdelen van het lesprogramma waarvoor de leerling al eerder geslaagd is

Een leerling kan worden vrijgesteld van het volgen van bepaalde programmaonderdelen van om het even welk structuuronderdeel als de leerling al eerder geslaagd is in het secundair onderwijs of via de examencommissie voor diezelfde programmaonderdelen.

Een gunstige beslissing van de klassenraad - na kennisname van het advies van de delibererende klassenraad van het voorafgaand schooljaar – is noodzakelijk. De klassenraad bestaat, voor wat het onderwijzend personeel betreft, uit alle leden van het structuuronderdeel waarvoor de leerling kiest.

De vrijgekomen uren worden besteed aan een individueel lesprogramma dat door de toelatingsklassenraad of begeleidende klassenraad is samengesteld. Het is mogelijk om te focussen op programmaonderdelen die nieuw zijn, die verder uitgediept worden of die remediëring vereisen. Op die manier wordt de belangstelling van de leerling gewekt of kunnen zijn tekorten worden weggewerkt.”

Aandachtspunten:

- De toelatingsklassenraad dient, alvorens tot een beslissing te komen, kennis te nemen van het advies van de delibererende klassenraad. Bij schoolveranderingen betekent dat dan dat het advies dient gevraagd te worden aan de vorige school. Dit geldt met andere woorden ook voor leerlingen die uit het Franstalig of Duitstalig onderwijs komen en de leerlingen die uit het buitenland komen, wat niet altijd een evidentie zal zijn.
- In het schoolreglement dient afgebakend worden op welke groep(en) leerlingen dit van toepassing kan zijn. Met andere woorden, er kan geopteerd worden om deze mogelijkheid enkel van toepassing te maken op leerlingen die overzitten in dezelfde studierichting.
- Mocht deze mogelijkheid, zoals beschreven in 4.2.2., niet expliciet in het schoolreglement zijn opgenomen (met of zonder afbakening naar specifieke groepen) en de school wenst toch op basis van een individuele vraag (bv. een leerling die nieuw instroomt in de school en vrijstellingen vraagt), kan hier toch op ingegaan worden. Het verdient dan wel

aanbeveling om andere leerlingen in de school, die zich in een gelijkaardige situatie bevinden, geïnformeerd worden over de mogelijkheid tot het vragen van vrijstellingen.

3.2.4. Vervroegen van de evaluatiebeslissing

De evaluatiebeslissing kan voor individuele leerlingen vervroegd worden als de klassenraad oordeelt dat de leerling de toepasbare doelen al bereikt heeft. Deze maatregel heeft tot gevolg dat ook de studiebekrachtiging vervroegd kan worden uitgereikt.

Dit kan bijvoorbeeld voor een cognitief sterk functionerende leerling of voor een leerling die overzit en zijn tekorten wegwerkt op een kortere termijn dan een volledig schooljaar.

Het initiatiefrecht hiertoe ligt enkel bij de klassenraad.

Deze mogelijkheid tot vervroegde uitreiking is niet van toepassing, wanneer deze in strijd is met andere toepasbare regelgeving met betrekking tot het uitgereikte studiebewijs. Zo dient bijvoorbeeld de regelgeving met betrekking tot de opleiding tot zorgkundige steeds samen te worden gelezen met de relevante federale bepalingen, die stellen dat een opleiding tot zorgkundige steeds (minstens) 1 jaar moet duren.

De delibererende klassenraad kan niet vervroegd een oriënteringsattest C uitreiken.

Regelgevend kader:

[Besluit van de Vlaamse regering](#) van 15 juli 2022 over de organisatie van het secundair onderwijs, wat leerlingen betreft

→ [Omzendbrief SO 64](#) van 25 juni 1999 structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs

10.1.5. De beslissingen van de delibererende klassenraad worden in beginsel genomen in de periode vanaf de vijfde laatste lesdag van de maand juni en uiterlijk op 30 juni van het betrokken schooljaar. Voor wat evenwel een zevende leerjaar kso of tso betreft worden deze beslissingen tijdens het betrokken schooljaar, naargelang van de start, de duur en het aanbod van de opleiding, genomen:

hetzij uiterlijk op 31 januari;

hetzij uiterlijk op 30 juni;

hetzij uiterlijk op 31 januari én uiterlijk op 30 juni (nl. in het geval de opleiding één semester duurt en tweemaal dat schooljaar wordt ingericht);

hetzij niet genomen (nl. in het geval de opleiding drie semesters duurt en zodoende doorloopt in het daaropvolgend schooljaar).

Dit vormt de algemene regel, er van uitgaande dat de klassenraad de leerling afdoende kent en weet wat hij waard is na hem gedurende een volledig schooljaar te hebben begeleid en geëvalueerd. M.a.w., de delibererende klassenraad moet in principe uiterlijk op desbetreffende datum over voldoende nuttige elementen beschikken om een eindbeslissing te kunnen treffen.

Niettemin kan die termijn voor individuele gevallen worden verlengd als de delibererende klassenraad van oordeel is dat hij op 30 juni of, voor zevende leerjaren kso of tso, 31 januari nog niet over voldoende informatie beschikt om een gedegen beslissing te nemen. De termijnverlenging kan tot "uiterlijk de eerste schooldag van het daaropvolgend schooljaar". Voor een zevende leerjaar kso of tso dat loopt tot 31 januari, kan zo nodig het besluitvormingsproces worden verlengd tot uiterlijk 1 maart van het schooljaar in kwestie. Het betreft hier geen uitstel van de eindbeoordeling, maar louter een langer dan gebruikelijk lopend besluitvormingsproces. De delibererende klassenraad beslist met welke maatregelen de nodige bijkomende informatie kan ingewonnen worden, bv. herexamens, vakantiewerk of -lectuur, enz. De school onderzoekt hierbij hoe ze de leerling kan ondersteunen als een dergelijke maatregel door de klassenraad wordt opgelegd.

Die termijn kan voor individuele gevallen worden vervroegd (in de eerste, tweede en derde graad) als de klassenraad oordeelt dat de leerling de toepasbare doelen al bereikt heeft (niet mogelijk voor leerlingen in het eerste leerjaar van graad binnen het systeem van toelatingsvoorwaarden en evaluatie per graad). Dit houdt in dat de leerling de overstap maakt naar een hoger leerjaar, vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt. De instap in het hoger leerjaar wordt beschouwd als een laattijdige inschrijving. Dit kan bijvoorbeeld voor een cognitief sterk functionerende leerling (al dan niet in combinatie met de maatregel over versnellen in het secundair onderwijs) of voor een leerling die overzit en zijn tekorten wegwerkt op een kortere termijn dan een volledig schooljaar."

3.2.5. Vrijstelling op basis van elders verworven competenties of kwalificaties in het 7^e leerjaar kso of tso

Leerlingen die een 7^e leerjaar kso of tso volgen kunnen individueel worden vrijgesteld van het volgen van bepaalde onderdelen van de vorming van een optie, 7^e leerjaar kso of tso.

De beslissing hiervoor ligt bij de toelatingsklassenraad.

Regelgevend kader:

[Codex secundair onderwijs](#)

→ **Omaandbrief SO/2024/02 van 20 augustus 2024 Flexibilisering in het secundair onderwijs**

"2.5. Vrijstellingen op basis van elders verworven competenties of kwalificaties in het 7de leerjaar kso of tso

Zevende leerjaren kso of tso zijn sterk kwalificatieverhogend en moeten de tewerkstellingsperspectieven van de leerling bevorderen. De aantrekkingskracht van deze 7de leerjaren kso en tso kan toenemen door een flexibele invulling (vrijstellingenbeleid), waardoor opleiding en werk makkelijker combineerbaar worden.

De beslissingsbevoegdheid om een vrijstelling toe te kennen ligt bij de klassenraad en wordt genomen op basis van individuele elders verworven competenties of kwalificaties."

3.2.6. Vrijstelling algemene vorming in duale structuuronderdelen

De klassenraad kan beslissen om in duale structuuronderdelen leerlingen een vrijstelling te verlenen voor delen van of voor het geheel van de algemene vorming vanaf het schooljaar dat begint in het kalenderjaar waarin de jongere de leeftijd van **achttien jaar** bereikt.

De klassenraad voorziet in dat geval een alternatieve invulling van de vrijgekomen opleidingsonderdelen. Dit kan via extra werkplekleren of extra uren beroepsgerichte vorming bij de aanbieder.

Regelgevend kader:

[Codex secundair onderwijs](#)

→ [Omzendbrief SO/2024/02](#) van 20 augustus 2024 Flexibilisering in het secundair onderwijs

"2.7. Vrijstelling algemene vorming in duale structuuronderdelen

De klassenraad kan beslissen om in duale structuuronderdelen leerlingen een vrijstelling te verlenen voor delen van of voor het geheel van de algemene vorming vanaf het schooljaar dat begint in het kalenderjaar waarin de jongere de leeftijd van achttien jaar bereikt. De klassenraad voorziet in dat geval een alternatieve invulling van de vrijgekomen opleidingsonderdelen."

3.2.7. Spreiding lesprogramma in een 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt en HBO5-(basis)verpleegkunde

Naast het bieden van vrijstellingen kunnen leerlingen die een **7^e leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt en HBO5-(basis)verpleegkunde** volgen de vorming over het dubbele van de gebruikelijke studieduur te spreiden. In principe bepaalt het schoolbestuur aan wie de beslissingsbevoegdheid voor deze leerlingen toekomt (directeur of zijn afgevaardigde dan wel de klassenraad).

Regelgevend kader:

[Codex secundair onderwijs](#)

→ [Omzendbrief SO/2024/02](#) van 20 augustus 2024 Flexibilisering in het secundair onderwijs

"3.2. Spreiding lesprogramma in een 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt en HBO5-(basis)verpleegkunde

De opleidingen HBO5-(basis)verpleegkunde en binnen de 7de leerjaren gericht op instroom arbeidsmarkt zijn sterk kwalificatieverhogend en moeten de tewerkstellingsperspectieven bevorderen. De aantrekkingskracht ervan kan toenemen door deze opleidingen te spreiden over het dubbele van de gebruikelijke studieduur. Hierdoor worden opleiding en werk makkelijker combineerbaar worden. In dat verband is het mogelijk om het lesprogramma te spreiden over het dubbele van de gebruikelijke studieduur.

Alle documenten over de spreiding van het lesprogramma worden per leerling ter beschikking gehouden van de verificatie- en inspectiediensten.

Als de eindbeslissing op het einde van de verdubbelde studieduur "niet-geslaagd" is, kan de leerling de opleiding (of module) overzitten, eventueel opnieuw - mits akkoord van de school - op basis van het spreidingsprincipe. Spreiding is mogelijk over de verdubbelde studieduur, of over de gebruikelijke studieduur (beperkt tot die inhouden waarvoor het overzitten opportuun is).

Op het einde van de "normale" studieduur voor de opleiding - de leerling heeft op dat moment de opleiding nog niet voltooid - wordt in het zevende leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt een attest van regelmatige lesbijwoning uitgereikt (model = bijlage 10 van omzendbrief SO 64).

Voor wat de normering voor financiering/subsidiëring, rationalisatie en programmatie betreft, wordt de leerling enkel gedurende de gebruikelijke studieduur in aanmerking genomen op de gebruikelijke tellingsdatum.

Dit punt is van toepassing op HBO5- (basisverpleegkunde) op basis van modules. Voor de opleiding HBO5-basisverpleegkunde op basis van opleidingsonderdelen, zie omzendbrief SO 2024/01. (...)"

Aandachtspunten:

Het is ten eerste aanbevolen om, indien in de school gebruik wordt gemaakt van één of beide mogelijkheden, dit expliciet te vermelden in het schoolreglement.

3.2.8. Leerlingen die bepaalde opleidingsonderdelen in het hoger onderwijs volgen

In het jaar waarin men het diploma secundair onderwijs normaliter behaald, kan een leerling gedurende een bepaalde periode afwezig zijn van het lesprogramma in het secundair onderwijs om bepaalde opleidingsonderdelen in het hoger onderwijs te kunnen volgen. Let wel dat deze mogelijkheid in de regelgeving beschreven staat als een uitdaging voor excellente leerlingen. Het gaat hier dus nadrukkelijk om een gunstmaatregel voor individuele leerlingen.

In principe bepaalt het schoolbestuur aan wie de beslissingsbevoegdheid voor deze leerlingen toekomt (directeur of zijn afgevaardigde dan wel de klassenraad).

Regelgevend kader:

[BvR van 16 september 1997](#) op de controle van de inschrijvingen in het secundair onderwijs of in het stelsel van leren en werken

→ [Omzendbrief SO/2005/04](#) van 8 juli 2005 afwezigheden en in- en uitschrijvingen in het voltijds gewoon secundair onderwijs en het deeltijds secundair onderwijs

"2.2.2 Afwezigheden die verband houden met het gedurende een bepaalde periode van het schooljaar niet volgen van het lesprogramma.

(...)

- afwezigheid ingevolge het tijdelijk volgen van opleidingsonderdelen hoger onderwijs door leerlingen van een leerjaar waarin ze normaliter een diploma van secundair onderwijs zullen behalen. Deze maatregel wordt beschouwd als een "uitdaging voor excellente leerlingen van het secundair onderwijs". Deze opportuniteit is niet afdwingbaar: dergelijke afwezigheid om persoonlijke redenen vergt altijd het voorafgaand akkoord van de secundaire school. Het lijkt evenwel aangewezen dat voor die jongeren waarvoor de maatregel in het leven is geroepen naar een aanvaardbaar compromis wordt gezocht tussen de verantwoordelijken van de secundaire school en de verantwoordelijken van de hogeschool of universiteit."

3.2.9. Leerlingen die een bijkomende kwalificatie in het SO willen behalen

Leerlingen die reeds een diploma secundair onderwijs hebben behaald maar kiezen om een bijkomende opleiding in het secundair onderwijs te volgen (bv. een bijkomend 7^e specialisatiejaar BSO) kunnen vrijstellingen verkrijgen voor bepaalde programmaonderdelen of vakken van de basisvorming die reeds zijn afgelegd.

De vrijgekomen lestijd kan maar moet niet worden ingevuld met andere vakken of vakonderdelen maar kan wel aangewezen zijn op bv. specifieke achterstand op die manier weg te werken.

Regelgevend kader:

Omzendbrief SO/2024/02 van 20 augustus 2024 Flexibilisering in het secundair onderwijs

2.4. Vrijstellingen om een bijkomende kwalificatie te behalen

Het is mogelijk om een leerling die al een diploma van het secundair onderwijs, onderwijskwalificatie niveau 3 of onderwijskwalificatie niveau 4 (of gelijkwaardig) behaald heeft en een bijkomende kwalificatie op hetzelfde niveau wilt behalen, vrij te stellen van programmaonderdelen die de leerling al heeft gevolgd (in het secundair, hoger of volwassenenonderwijs).

Ook vakken van de basisvorming komen voor vrijstelling in aanmerking. Deze vrijstellingen kunnen ertoe leiden dat de lessentabel die de leerling moet volgen minder dan 28 wekelijkse lessen omvat. De school kan beslissen om de ruimte in de lessentabel te benutten om in het belang van de leerling andere vakken (bv. praktijkvakken) meer aan bod te laten komen.

De school moet aangeven of de leerling tijdens de vrijgekomen uren al dan niet aanwezig moet zijn op school."

3.3. Gunstmaatregelen in geval van ziekte of ongeval

Voor leerlingen die omwille van ziekte of een ongeval het geheel of en gedeelte van het schooljaar de lessen niet kan volgen, zijn er – naast de mogelijkheid tot tijdelijk onderwijs aan huis of synchroon internetonderwijs- ook mogelijkheden om het lesprogramma te spreiden of aan te passen.

3.3.1. Spreiding van het lesprogramma

Regelgevend kader:

Codex secundair onderwijs

“Art. 121. Voor leerlingen die wegens ziekte of ongeval het geheel van de vorming van een schooljaar niet kunnen volgen, kan de klassenraad een spreiding van het lessenprogramma hetzij van een leerjaar over twee schooljaren hetzij van een graad over drie schooljaren toestaan.”

→ **Omzendbrief SO/2024/02 van 20 augustus 2024 Flexibilisering in het secundair onderwijs**

“3.1. Spreiding lesprogramma in geval van ziekte, ongeval of specifieke onderwijsbehoeften

Voor een leerling die omwille van ziekte, ongeval of specifieke onderwijsbehoeften de volledige vorming van een bepaald leerjaar niet binnen één schooljaar kan volgen, kan de klassenraad een spreiding van het lesprogramma toestaan. Het is mogelijk om het lesprogramma van een leerjaar te spreiden over twee schooljaren, of om het lesprogramma van een graad te spreiden over drie schooljaren.

Deze vorm van flexibiliteit waarbij de studiebelasting over meerdere schooljaren wordt verdeeld, kan enkel in uitzonderlijke omstandigheden worden toegestaan en is geen afdwingbaar leerlingenrecht. De beslissingsbevoegdheid ligt volledig bij de klassenraad, zodat verificatie- en inspectiediensten geen individueel appreciatierecht zullen kunnen uitoefenen. De manier waarop het lesprogramma wordt opgedeeld (periodes, vakken, ...) zal in functie van de haalbaarheid voor de leerling en voor de school worden vastgelegd. (...)”

Aandachtspunten:

- De beslissingsbevoegdheid om dit toe te kennen aan een individuele leerling, ligt – zoals hierboven vermeld – volledig bij de klassenraad van de betrokken leerling. Ook de praktische organisatie van deze spreiding is de autonome bevoegdheid van de klassenraad.
- **Bij spreiding van het lesprogramma van een leerjaar over twee schooljaren**, wordt de eindbeslissing over het al dan niet geslaagd zijn voor het desbetreffend leerjaar genomen na het tweede schooljaar. Op het einde van het eerste schooljaar vindt een tussentijdse evaluatie plaats over dat onderdeel van het lesprogramma dat door de leerling reeds effectief werd afgewerkt. Deze tussentijdse evaluatie wordt opgenomen in de notulen van de klassenraadsdeliberatie en zal worden meegenomen bij de eindevaluatie één jaar later. Op het proces-verbaal dat betrekking heeft op het eerste schooljaar, wordt de leerling onder een specifieke categorie vermeld. Aan de leerling wordt na het eerste schooljaar slechts een attest van regelmatige lesbijwoning toegekend
- **Bij spreiding van het lesprogramma van een graad over drie schooljaren**, wordt de eindbeslissing over het al dan niet geslaagd zijn voor de desbetreffende graad genomen na

het derde schooljaar. Op het einde van zowel het eerste schooljaar als het tweede schooljaar vindt een tussentijdse evaluatie plaats over dat onderdeel van het lesprogramma dat door de leerling reeds effectief werd afgewerkt. Deze tussentijdse evaluatie wordt opgenomen in de notulen van de klassenraadsdeliberatie en zal worden meegenomen bij de eindevaluatie op het einde van het derde schooljaar. Op het procesverbaal dat betrekking heeft op het eerste schooljaar resp. het tweede schooljaar wordt de leerling onder een specifieke categorie vermeld en ontvangt hij telkens een attest van regelmatige lesbijwoning. Bij de eindevaluatie op het einde van het derde schooljaar wordt dan op dezelfde datum een studiebewijs over het eerste leerjaar én een studiebewijs over het tweede leerjaar toegekend, met dien verstande dat het slagen in het tweede jaar slechts kan na slagen in het eerste leerjaar.

- Indien de eindbeslissing na het tweede schooljaar (bij een spreiding over twee schooljaren) of na het derde schooljaar (bij een spreiding van een graad over drie schooljaren) "niet-geslaagd" is, dan kan de leerling het structuuronderdeel overzitten, desgevallend opnieuw (mits akkoord van de klassenraad) op basis van het spreidingsprincipe. De spreiding kan dan concreet over een, twee of drie schooljaren, in functie van die inhouden waarvoor het overzitten opportuun is.
- Indien de leerling, om welke reden dan ook, van school verandert, dan is de nieuwe school niet verplicht om het systeem van spreiding van het lesprogramma over te nemen. Indien de betrokken klassenraad van de nieuwe school daartoe wel bereid is, dan zullen de nodige afspraken met de klassenraad van de vorige school worden gemaakt.

3.3.2. Aanpassing van het lesprogramma in geval van ziekte of ongeval

Regelgevend kader:

[Codex secundair onderwijs](#)

→ **Omzendbrief SO/2024/02 van 20 augustus 2024 Flexibilisering in het secundair onderwijs**

“2.2. Vrijstellingen omwille van ziekte, ongeval of specifieke onderwijsbehoeften

In alle vormen van het secundair onderwijs kan de klassenraad een leerling die door ziekte, ongeval of specifieke onderwijsbehoeften bepaalde vakken niet kan volgen, van bepaalde doelen van het curriculum vrijstellen en - waar mogelijk – vervangen door gelijkwaardige doelen. Alle vakken - ook die van de basisvorming - komen voor een vrijstelling in aanmerking. De klassenraad moet er wel over waken dat de vervangende vakken/activiteiten gelijkwaardig zijn, zodat de leerdoelstellingen en de eigenheid van het structuuronderdeel maximaal behouden blijven.

Het is daarbij van belang dat de doelen voor de studiebekrachtiging in functie van de finaliteit van het betreffende structuuronderdeel, ofwel de doelen voor het doorstromen naar het beoogde vervolgonderwijs of naar de arbeidsmarkt nog in voldoende mate kunnen bereikt worden (= dispensereren).

Het lesprogramma wordt in uren uitgedrukt niet verminderd, maar wel aangepast in functie van de haalbaarheid voor de leerling. Een vrijstelling met vervangende activiteit is zowel mogelijk op inhoudelijk vlak (vervanging van een vak door een ander vak) als naar vorm (hetzelfde vak op een andere manier aanreiken).

Dit systeem is individueel leerlinggericht en kan dus niet leiden tot een wijziging van het lesprogramma op klasniveau. Deze vorm van flexibiliteit kan enkel onder uitzonderlijke omstandigheden worden toegekend en is geen afdwingbaar leerlingenrecht. De beslissingsbevoegdheid ligt volledig bij de klassenraad.

Verificatie- en inspectiediensten kunnen geen individueel appreciatierecht uitoefenen. Alle documenten die betrekking hebben op de aanpassing van het lesprogramma (bv. het attest van een geneesheer-specialist waarop de klassenraad zich heeft gebaseerd) moeten per leerling ter beschikking gehouden worden van de verificatie- en inspectiediensten. Een aanvraag of kennisgeving aan AGODI is niet vereist.

Het is mogelijk om deze vrijstellingen te combineren met het systeem van spreiding van het lesprogramma.”

Aandachtspunten:

- Ook hier ligt de beslissingsbevoegdheid volledig bij de klassenraad om dit toe te kennen aan een individuele leerling. De regelgeving geeft dat aan dat een dergelijke flexibiliteit inzake bijsturing van het lesprogramma geen afdwingbaar leerlingenrecht is maar uiteraard verdient het aanbeveling om, in functie van de omstandigheden, dit als volwaardige optie te overwegen in het belang van de betrokken leerling en zijn onderwijsloopbaan.
- Alle documenten die betrekking hebben op de aanpassing van het lesprogramma (bv. het attest van een geneesheer-specialist waarop de school zich gebeurlijk heeft gebaseerd) worden per leerling ter beschikking gehouden van de verificatie- en inspectiediensten.

4. Maatregelen voor leerlingen met uitzonderlijke artistieke of sportieve talenten

- topsporters;
- leerlingen met uitzonderlijk artistieke talenten;

4.1. Topsporters

Jongeren met een topsportstatuut mogen gedurende een aantal dagen gewettigd afwezig zijn op school om bijvoorbeeld te gaan trainen, deel te nemen aan stages of toernooien... De school speelt via een aangepaste didactische benadering (o.a. zelfstandig leren, e-leren ...) op deze afwezigheden in.

Regelgevend kader: Topsportconvenanten

[BvR van 16 september 1997](#) op de controle van de inschrijvingen in het secundair onderwijs of in het stelsel van leren en werken

→ [Omzendbrief SO/2024/02](#) van 20 augustus 2024 Flexibilisering in het secundair onderwijs

"2.6.1. Sportief getalenteerde leerlingen

Een leerling kan gedurende een deel of het volledige schooljaar vrijgesteld worden van het volgen van bepaalde programmaonderdelen (vakken of onderdelen van vakken) van om het even welk structuuronderdeel.

De vrijstelling kan worden toegekend aan leerlingen met een topsportstatuut voor het betrokken schooljaar. In de vrijgekomen uren kan de leerling zijn sportieve talenten verder ontwikkelen. Er kan geen gebruik worden gemaakt van deze mogelijkheid in structuuronderdelen met de component "topsport" in hun benaming.

*De vrijstelling kan enkel worden toegekend onder de volgende **voorwaarden**:*

**een gunstige beslissing van de klassenraad. De toelatingsklassenraad bestaat, voor wat het onderwijzend personeel betreft, uit alle leden van het structuuronderdeel waarvoor de leerling opteert;*

**het akkoord van de betrokken personen;*

**het topsportstatuut is toegekend in de discipline gymnastiek (artistieke gymnastiek), hockey (discipline veldhockey), paardrijden (disciplines eventing, jumping en dressuur), tennis, triatlon of voetbal;*

**de talentontwikkeling vindt plaats via onderricht door een schoolexterne lesgever binnen de school of in een sportieve leercontext buiten de school;*

**de betrokken unisportfederatie beschouwt de schoolexterne lesgever of de sportieve leercontext buiten de school, betrokken bij de talentontwikkeling, als voldoende kwalitatief;*

**de vrijstellingen doen geen afbreuk aan de studiebekrachtiging;*

**na overleg met de schoolexterne lesgever en met de betrokken personen kan het individueel leertraject door de begeleidende klassenraad worden bijgestuurd of eventueel zelfs worden beëindigd als de schoolresultaten van de leerling negatief evolueren;*

**de individuele vrijstellingen worden schriftelijk en gemotiveerd vastgelegd in het leerlingendossier."*

4.2. Leerlingen met uitzonderlijke artistieke talenten

Het betreft de mogelijkheid om voor een leerling met uitzonderlijke artistieke talenten gedurende een deel of het geheel van het schooljaar vrij te stellen van het volgen van bepaalde programmaonderdelen (lees: vakken of vakonderdelen) van om het even welk structuuronderdeel.

Deze mogelijkheid is gekoppeld een aantal voorwaarden, zijnde:

- de leerling heeft een topkunstenstatuut voor het betrokken schooljaar;
- naargelang van het tijdstip in het schooljaar, neemt de toelatingsklassenraad dan wel de begeleidende klassenraad een gunstige beslissing
- het akkoord van de betrokken personen (meerderjarige leerling of ouder(s))

Aandachtspunten:

Het is ten eerste aanbevolen om, indien in de school gebruik wordt gemaakt van deze mogelijkheid, dit expliciet te vermelden in het schoolreglement.

Regelgevend kader:

Codex secundair onderwijs:

“Art. 136/3 1° 1° het individueel vrijstellen van het volgen van bepaalde onderdelen van de vorming van een bepaald structuuronderdeel gedurende een deel of het geheel van het schooljaar voor een leerling met topkunstenstatuut teneinde, tijdens die vrijgestelde periodes, zijn artistieke talenten verder te ontwikkelen, mits de toelatings- of begeleidende klassenraad, naargelang van het geval, een gunstige beslissing neemt én mits akkoord van de betrokken personen”

→ **Omzendbrief SO/2024/02 van 20 augustus 2024 Flexibilisering in het secundair onderwijs**

“2.6.2. Artistiek getalenteerde leerlingen

Een leerling kan gedurende een deel of het volledige schooljaar vrijgesteld worden van het volgen van bepaalde programmaonderdelen (vakken of onderdelen van vakken) van om het even welk structuuronderdeel.

De vrijstelling kan worden toegekend aan leerlingen met een topkunstenstatuut voor het betrokken schooljaar. In de vrijgekomen uren kan de leerling zijn artistieke talenten verder ontwikkelen.

*De vrijstelling kan enkel worden toegekend onder de volgende **voorwaarden**:*

**een gunstige beslissing van de klassenraad. De klassenraad bestaat, voor wat het onderwijzend personeel betreft, uit alle leden van het structuuronderdeel waarvoor de leerling opteert;*

**het akkoord van de betrokken personen;*

**het topkunstenstatuut A (als de leerling kiest voor een kso-structuuronderdeel) of het topkunstenstatuut B (als de leerling opteert voor een aso-, bso- of tso-structuuronderdeel) is toegekend aan de leerling door een selectiecommissie;*

**de talentontwikkeling vindt plaats:*

- bij topkunstenstatuut A: via individueel onderricht binnen de school of in een artistieke leercontext buiten de school, verstrekt door een aan de school externe deskundige lesgever die eventueel fungeert in het stelsel van voordrachtgever of personeelslid is van een instelling voor hoger kunstonderwijs of deeltijds kunstonderwijs;

- bij topkunstenstatuut B: via individueel onderricht in een artistieke leercontext buiten de school, verstrekt door een aan de school externe deskundige lesgever die eventueel personeelslid is van een instelling voor hoger kunstonderwijs of deeltijds kunstonderwijs;

**de vrijstellingen doen geen afbreuk aan de studiebekrachtiging;*

**de individuele vrijstellingen worden schriftelijk en gemotiveerd vastgelegd in het leerlingendossier.*

De leerling kan van de selectiecommissie bijkomend het recht hebben verkregen om een bepaald aantal halve lesdagen (met een maximum van 90) per schooljaar gewettigd afwezig te zijn op school, met als doel om deel te nemen aan wedstrijden, stages, masterclasses of andere extramuros activiteiten die rechtstreeks aanleunen bij de artistieke discipline van de leerling.

De Vlaamse ministers bevoegd voor onderwijs en cultuur zijn samen bevoegd voor de instelling van de selectiecommissie die topkunstenstatuten toekent. De selectiecommissie hanteert selectiecriteria, waaronder minimaal het talentenprofiel van de leerling en het kwalitatief niveau van de schoolexterne lesgever of van de artistieke leercontext buiten de school.

*Een schriftelijke en gemotiveerde aanvraag voor de toekenning van het topkunstenstatuut wordt ingediend door de betrokken personen (niet door de school) bij **AGODI** uiterlijk 1 april van het voorafgaand schooljaar. Een eventuele aanvraag moet elk jaar worden hernieuwd."*

5. Interactief afstandsonderwijs

Interactief afstandsonderwijs bestaat uit onderwijsactiviteiten die via digitale media plaatsafhankelijk worden georganiseerd tijdens de schooltijd en waarbij er interactie is tussen de leerling en leerkracht, synchroon of asynchroon.

Het wordt altijd georganiseerd in combinatie met contactonderwijs.

Eenzijds kan een school of centrum interactief afstandsonderwijs organiseren voor een leerlingengroep en dit zowel in niet-duale als duale structuuronderdelen. Aanloopstructuuronderdelen en opleidingen DBSO komen hiervoor niet in aanmerking.

Anderzijds kan een school of centrum beslissen om interactief afstandsonderwijs te geven aan individuele leerlingen. Dit is mogelijk in niet-duale structuuronderdelen, aanloopstructuuronderdelen, duale structuuronderdelen en opleidingen DBSO. De beslissing hieromtrent ligt bij de school, het gaat hier dus niet om een leerlingenrecht.

Interactief afstandsonderwijs voor een leerlingengroep in het SO kan per structuuronderdeel op schooljaarbasis voor maximum:

- 20% in de 1ste graad en het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers en de observatiefase van opleidingsvorm 3
- 30% in de 2e graad en de opleidingsfase van opleidingsvorm 3
- 40% in de 3e graad de kwalificatiefase van opleidingsvorm 3 en de schoolcomponent van de integratiefase van opleidingsvorm 3

Specifiek voor duaal leren hebben deze percentages betrekking op de schoolcomponent.

Voor bepaalde structuuronderdelen zijn er geen maxima van toepassing namelijk de structuuronderdelen met in de benaming "topsport", het structuuronderdeel ballet en de opleiding verpleegkunde HBO. Opgelet ook hier blijft de voorwaarde van toepassing dat het interactief afstandsonderwijs georganiseerd wordt in combinatie met contactonderwijs.

Interactief afstandsonderwijs kan enkel onder de volgende voorwaarden:

- De school of het centrum heeft een analyse gemaakt van de beginsituatie, met minstens aandacht voor de beschikbaarheid en kennis van de benodigde ICT-materialen en competenties bij de leerling en de leraar.
- De school of het centrum heeft een visie op interactief afstandsonderwijs ontwikkeld met duidelijke doelen.
- De school of het centrum waarborgt de participatiekansen van elke leerling. De leraar en de leerling krijgen altijd de mogelijkheid om het interactieve afstandsonderwijs in de school te geven en te volgen.
- Het school- of centrumreglement bevat de nodige bepalingen die ouders en leerlingen informeren over de wijze waarop het interactief afstandsonderwijs wordt georganiseerd doorheen het schooljaar.

- Specifiek voor het personeel moet de wijze waarop personeelsleden worden ingezet in het interactief afstandsonderwijs worden vastgelegd in het arbeidsreglement.

Regelgevend kader:

[Codex Secundair Onderwijs](#) van 17 december 2010, artikelen 122/2 tot en met 122/6

[Omzendbrief SO/2023/01](#) van 07 juni 2023 Interactief afstandsonderwijs in het secundair onderwijs.

6. Contacteer ons

Aarzel niet om ons te contacteren via ons generiek mailadres leerplichtonderwijs@g-o.be, mocht u nog verdere vragen hebben.

